

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

Tuncay Yavuz ÖZDEMİR - Mukadder Boydak ÖZAN - Metin AKGÜN*

Özet

Bu çalışma 2011-2012 eğitim öğretim yılında Elazığ ve Malatya illerinde görevli 51 il eğitim denetmeninin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 14.09.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile MEB Teşkilat Yasası'nda yapılan değişikliklerin, il eğitim denetmen ve yardımcılara olan yansımaları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacına uygun hazırlanan görüşme soruları katılımcılara verilerek, her bir görüşme sorusuna ilişkin görüşleri alınmıştır. Katılımcı görüşleri nitel veri analiz süreçlerine uygun olarak analiz edilmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmı görev alanlarına dâhil edilen kurumların rehberlik ve denetimlerinde kendilerini yeterli görmediği belirlenmiştir. İl eğitim denetmenleri, özellikle ortaöğretim kurumları ile mesleki eğitim kurumları ile farklı branşlardaki öğretmenlerin rehberlik denetimleri, mali konular ve kurum çeşitliliğinin fazla olması konularında kendilerinin yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir. Yetersiz olunan konuların çözümünde İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden eğitsel ve yönetsel etkinlikler ile çalışma şartlarının iyileştirilmesi, Bakanlıktan eğitsel etkinlikler, yasal düzenlemeler, yapısal değişiklikler ve etik ilkelere uyum gösterilmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *MEB Teşkilat Yasası, İl Eğitim Denetmeni, Eğitim Denetimi*

THE REFLECTIONS OF CHANGE IN ORGANIZATIONAL LAW OF NATIONAL EDUCATION MINISTRY TO PROVINCE EDUCATION SUPERVISORS AND ASSISTANTS

Abstract

This study was carried out in the 2011-2012 academic year by the participation of educational supervisors who worked in Elazığ and Malatya provinces of Turkey. The government has made changes in the law of organizational structure in Ministry of Education and these regulations (the regulation Law No. 652) were published in the Official Gazette. As a result of the new regulations, the scope and number of the educational institutions which exist in educational supervisors' area of responsibility

* Dr. MEB, tyavuz@hotmail.com.tr, Doç.Dr, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, boydakozan@hotmail.com, İl Eğitim Denetmeni, Malatya, metinakgun@hotmail.com

increased. The purpose of the study is to define the reflections of these changes on educational supervisors and assistant educational supervisors. For this purpose, the interview questions defined regarding the topic were given to the participants and their views for each question were taken. The views of the participants were analyzed in the framework of a qualitative research approach. According to the findings, most of the educational supervisors feel themselves incompetent while guiding and supervising in these new educational institutions. Educational supervisors states that they feel lack of information in terms of guiding, supervising, financial issues while they are administering in these new schools especially in secondary schools and vocational schools. In order to solve these problems, the educational supervisors expect the provincial national education directorates to decrease their heavy workload and they expect the Ministry of Education to be consistent with the codes of ethics, make legal and structural regulations, prepare in service activities.

Keywords: *The Law Of Organizational Structure In MoE, Educational Supervisor, Educational Supervision*

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

Giriş

Ülkemiz eğitim sisteminin yasal çerçevesi yasalar, milli eğitim şuraları, hükümet programları, kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, yönetmelikler, yönerge ve genelgeler ile çizilmiştir. Türk eğitim sistemi 1924 yılında yürürlüğe giren Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tek bir çatı altında birleştirilmiştir. Sonraki dönemlerde gelişen ve değişen koşullara eğitim sistemimizin adaptasyonunun sağlanması amacıyla kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, yönerge ve genelgeler yayımlanmıştır.

1924 yılından günümüze kadar yapılan yasal düzenlemelerden, eğitim denetimi ile ilgili olanlardan bazıları şunlardır: 1926 yılında 789 sayılı Maarif Teşkilat Kanunu yürürlüğe konularak, müfettişlerin hak, yetki ve görevlerine ilişkin bir yönetmelik hazırlanmıştır. 1933 yılında 2287 sayılı yasayla Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatı genişletilmiştir. 1938 yılında 3407 sayılı İlk Tedrisat Müfettişlerinin Genel Bütçe İçine Alınmasına Dair Kanun yayımlanarak, İlköğretim müfettişlerinde öğrenim süresi bakımından görülen farklılıkları kaldırmak üzere ilköğretim müfettişliğine atanacak bireylerin Gazi Terbiye Enstitüsü'nden ya da yabancı ülkelerde benzer okullardan mezun olma şartı getirilmiştir (Taymaz1997:16). 1969 yılında yürürlüğe giren “İlköğretim Müfettişleri Yönetmeliği” 1990 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 1993 yılında Teftiş Kurulu Yönetmeliği yayımlanmış, 1998 yılında 4359 sayılı yasa ile “İlköğretim Müfettişleri 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilat Kanununa dâhil edilmiş, 1999 yılında “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM
DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği yayınlanmıştır.2001 yılında “İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi” yürürlüğe konmuştur.

652 sayılı KHK yayımlanıncaya kadar eğitim denetimi sisteminin, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Bakanlık Teftiş Kurulu ve İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı şeklinde örgütlendiği görülmektedir. Bakanlık Teftiş Kurulu, Milli Eğitim Bakanının emri ve onayı ile Bakan adına, Bakanlık merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşların denetim, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek, Bakanlığın gözetim ve denetimine tabi diğer okul ve kurumlarda teftiş ve denetlemelerde bulunan kuruldur(MEB Teftiş Kurulu Yönetmeliği, 1993).İlköğretim müfettişlikleri başkanlığı ise, her ilde doğrudan il millî eğitim müdürüne bağlı olarak, rehberlik ve iş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme, soruşturma hizmetlerini yürütme amacıyla başkan, başkan yardımcıları, müfettiş ve müfettiş yardımcıları ile başkanlık bürosundan oluşur (MEB İlköğretim Müfettişler Başkanlıkları Yönetmeliği, 1999).

14.09.2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Bakanlık teşkilatı yeniden yapılandırılarak birçok değişiklikler getirilmiştir. Bu değişikliklerden bazıları şunlardır: Şube müdürü ve il müdürleri dâhil olmak üzere tüm üst düzey personelin görevleri sona erdirilerek, büyük bir kısmı müşavir kadrosuna atanmıştır. Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında çalışan idari personele ek ödeme verilerek, öğretmen dışındaki personelin ek ders ücreti alması kaldırılmıştır. Bakanlığın teşkilat ve görevlerinde okul öncesi ve ilköğretim genel müdürlüğü, temel eğitim genel müdürlüğü adı altında birleştirilmesi, erkek, kız ve ticaret ve teknik genel müdürlükleri "mesleki ve teknik eğitim genel müdürlüğü" adı altında birleştirilmesi, eğitim müfettişlerinin eğitim denetmeni olması... gibi birçok yenilik ve değişiklikler yapılmıştır. Yeniden yapılandırılan denetim sistemi, merkez teşkilatında Rehberlik ve Denetim Başkanlığı, taşra teşkilatlarında il millî eğitim müdürlükleri bünyesinde oluşturulan Eğitim Denetmenleri Başkanlığı şeklinde örgütlenmiştir.

14.09.2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan KHK'nın 41. maddesi, 3. bendinde “her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları ile il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinin rehberlik, işbaşında yetiştirme, denetim, değerlendirme, inceleme, araştırma ve soruşturma hizmetlerini yürütür” ibaresi ile genişletilmiştir. KHK öncesi işyükünün fazla olmasına bağlı olarak denetimde hedeflenen etkililiğin olmadığı ve yeterli düzeyde rehberliğin yapılamadığı bilinmektedir (Burgaz, 1995:132,Söbü,2005:12,Kartal vd, 2011:752, Özdemir, Özan ve Akgün, 2011:517, Özan ve Özdemir, 2011:404). Bu çalışma ile 652 sayılı KHK ile Bakanlık Teşkilat Yasasında yapılan değişikliklerden il eğitim denetmen ve yardımcılara olan yansımaları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formunda yer alan sorular aşağıda yer almaktadır:

1. MEB Teşkilat Yasası'nda yapılan değişiklik ile Eğitim Denetmenlerinin görev alanlarına dâhil edilen kurumların denetimi noktasında kendinizi yeterli görüyor musunuz?

- a. Yeterli görmediğiniz alanlar varsa öncelik sırasına göre belirtiniz.
- b. Yeterli görmediğiniz alanlardaki eksikliğin giderilmesi noktasında;
 - i. İl MEM'den beklentileriniz nelerdir?
 - ii. MEB'den beklentileriniz nelerdir?

Görüşme formları ile elde edilen veriler QSR Nvivo10 programında dijital ortama aktarılarak içerik analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Elazığ ve Malatya illerinde görev yapan 51 il eğitim denetmen ve yardımcılarını oluşturmaktadır. Çalışma grubu seçiminde tüm katılımcılar ile ön görüşmeler yapılmıştır. Görüşme formunu özenle dolduracağını net bir şekilde ifade eden eğitim denetmen ve yardımcılarının çalışma grubuna dâhil edilmesine özen gösterilmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik araştırmacı tarafından görüşme formu hazırlanmış, görüşme formunun içerik ve görünüş geçerliliği, alanda uzman öğretim üyelerinin görüşleri (n=3) alınarak sağlanmıştır.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analiz süreçleri yürütülmüştür. Katılımcılardan gelen görüşme formları, soru bazlı incelenerek, yeterli açıklamaların yapılmadığı görüşme formları geçersiz sayılmıştır. Elde edilen veriler elektronik formlara dönüştürülerek bilgisayar destekli nitel veri analizi paket programı (QSR Nvivo 10) kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler, kodlanarak serbest kod listelerine "Y1, Y2, Y3, ... ,Y51" şeklinde atanmış, kategorilerin oluşturulmasıyla katılımcı görüşleri kategorilere dâhil edilmiştir. Son olarak bağlantılar kurularak bulguların dönüşümü aşamaları gerçekleştirilmiştir. Çözümlemeler sonucu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan bazı kavramlar, aralarındaki ilişkiyi yansıtacak biçimde modellenmiştir. Katılımcı görüşlerinden dikkat çekici olanları özüne sadık kalınarak sunulmuştur.

Araştırmanın güvenilirliği için, katılımcı görüşlerinin yerleştirildiği kategoriyle uyumlu olup olmadığını belirlemek üzere uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu aşamada geçerli kabul edilen katılımcı görüşlerini, hiçbir katılımcı görüşünün dışarıda kalmayacağı şekilde kategori listesine yerleştirilmesi

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM
DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

istenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) belirttiği aşağıda yer alan formül kullanılmıştır:

$$UzlaşmaYüzdesi(P) = \left(\frac{GörüşBirliği (Na)}{GörüşBirliği (Na) + GörüşAyrılığı (Nd)} \right) \times 100$$

Nitel araştırmalarda araştırmanın güvenilirliğinde uzlaşma yüzdesinin %70 (Miles ve Huberman, 1994) ya da %90 (Saban, 2004) ve üzerinde olması gerektiği yönünde görüşler vardır. Araştırmanın güvenilirliğini test etmek için görüşlerine başvuru uzmanlar, üç görüşü araştırmacıdan farklı kategoriye yerleştirmiştir. Bu veriler ışığında araştırmanın güvenilirliği, $P = 209 / (209 + 6) \times 100 = \sim 97\%$ olarak hesaplanmıştır.

Bulgular ve Yorum

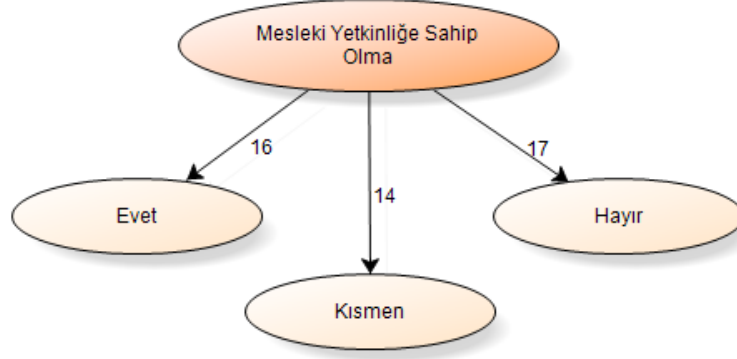
652 sayılı KHK ile Bakanlık teşkilat yapısında yaşanan değişimlerin il eğitim denetmen ve yardımcılara olan yansımaların belirlenmesinin amaçlandığı araştırma ile Elazığ ve Malatya illerinde görevli 51 il eğitim denetmen ve yardımcısının görüşleri alınmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Görev İli / Cinsiyet	Mesleki Kıdem					Toplam	
	1-3 Yıl	4-10Yıl	11-15 Yıl	16-20 Yıl	21+		
Elazığ	Erkek	4	9	-	7	3	23
	Kadın	-	1	-	-	-	1
Malatya	Erkek	6	1	1	13	5	26
	Kadın	-	-	-	1	-	1
Toplam	Erkek	10	10	1	20	8	49
	Kadın	-	1	-	1	-	2

Katılımcılara ilk olarak görev alanlarına dâhil edilen kurumların denetiminde kendilerini yeterli görüp görmedikleri sorulmuştur. Bu görüşme sorusu ile çalışma grubunda yer alan il eğitim denetmen ve yardımcılarının, yenilenen görev tanımlarında yer alan il/ilçe genelinde MEB'e bağlı resmi ve özel kurumların rehberlik ve denetimlerinde, il eğitim denetmen ve yardımcılarının mesleki yetkinliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Dört katılımcı bu görüşme sorusunu yanıtlamamıştır. Katılımcı görüşlerinin kategorize edilmesiyle elde edilen şekil aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Mesleki Yetkinlik Durumu

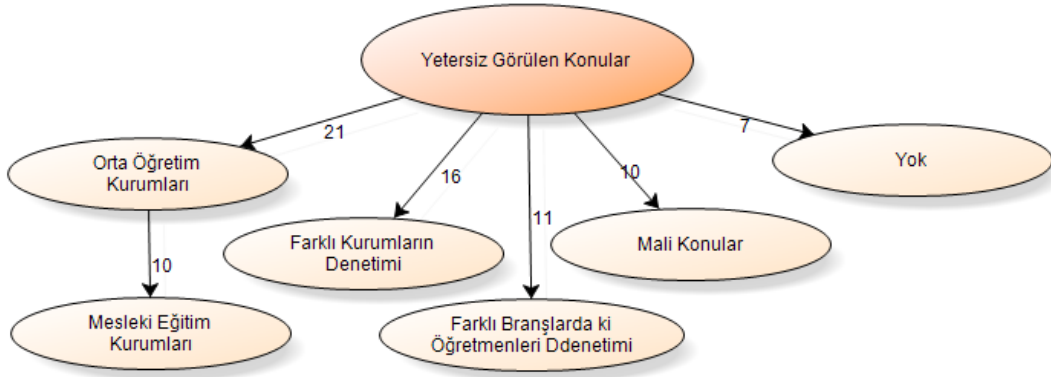

Görev alanlarına dâhil edilen il/ilçe MEM ile ortaöğretim kurumlarının rehberlik ve denetimleri noktasında **mesleki yetkinliğe sahip olduğunu** ifade eden 16 katılımcı bu durumu, farklı okul türlerinde görev yapmış olmalarına, akademik alanda çalışmalar yapmış olmalarına ve kendilerini sürekli geliştirme ve araştırma yapma bilincinde olmalarına bağlamaktadır. Görev tanımlarına eklenen ortaöğretim kurumları ile özellikle mesleki eğitim kurumlarındaki uygulamalar hakkında bilgi sahibi olunmadığı yönünde 17 katılımcı görüş belirtmiştir. Katılımcılar 652 sayılı KHK yayımlanmadan önce, bu kurumlara sınırlı sayıda inceleme ve soruşturma amaçlı ziyaretlerinin olduğunu belirtmiş, ancak gerçek anlamda bu kurumların rehberlik ve denetimlerinde **mesleki yetkinliklerinin olmadığını** belirtmişlerdir. 652 sayılı KHK ile görev ve sorumluluklarının genişlediğini belirten katılımcılar, ilköğretim kurumlarından mesleki eğitim kurumlarına, kuran kurslarından sürücü kurslarına kadar geniş bir yelpazede olan kurumların tamamında etkili ve yeterli rehberlik ve denetim yapılamayacağını vurgulamışlardır. Bu şekilde özetlenebilecek katılımcı görüşleri, **mesleki yetkinliğe kısmen sahip olduğu** şeklinde kategorize edilmiştir.

Görev ve sorumluluk alanlarına eklenen kurumların rehberlik ve denetimlerinde il eğitim denetmen ve yardımcılarının mesleki yetkinlik durumları belirlendikten sonra, kendilerini yeterli olarak görmedikleri alanlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bazı katılımcılar, bu görüşme sorusuna birden fazla kategoriye yerleştirilecek şekilde görüş belirttiğinden, bu görüşme sorusuna ilişkin görüş sayısı, toplam katılımcı sayısından fazla olduğu görülmektedir. Katılımcı görüşlerinin tematik gösterimi Şekil 2’de verilmiştir.

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM
DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

Şekil 2. Yetersiz Görülen Konular

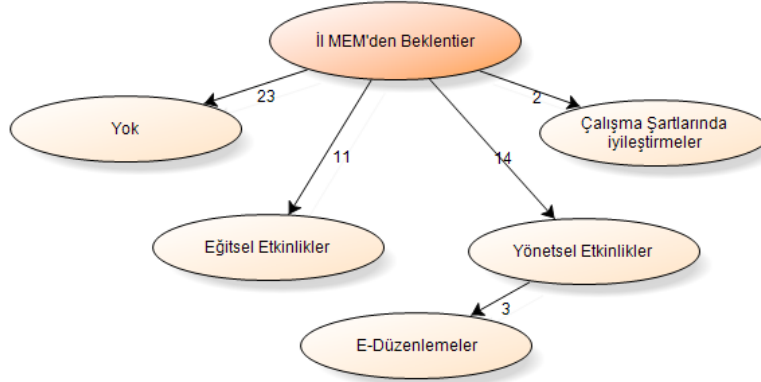

İl eğitim denetmen ve yardımcılarının 652 sayılı KHK yayımlanana kadar ağırlıklı olarak ilköğretim kurumlarının rehberlik ve denetim etkinliklerinden, ortaöğretim kurumlarının ise sadece inceleme ve soruşturma işlemlerinden sorumlu olduğu belirtilmiştir. MEB Teşkilat Yasası'nda yapılan değişiklik ile **ortaöğretim kurumları** ile **mesleki eğitim kurumlarının** herhangi bir hazırlık yapılmadan rehberlik ve denetimleri ile görevlendirilmeleri eleştiri konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. İl eğitim denetmen ve yardımcılarını, ortaöğretim kurumlarının çeşitliliği, farklı müfredat programları ve özellikle mesleki eğitim kurumlarına özel uygulamalar... gibi konularda yetersiz olduklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar birçok il eğitim denetmen ve yardımcılarının mesleki eğitim kurumlarında öğrenci stajı, öğretmenlerin staj gören öğrencilerin kontrolünde görevlendirilmeleri, teknik öğretmenlerin ücret yönetmeliği ve atölye uygulamaları... gibi konulardan bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar, görev tanımlarına ilave edilen fazla sayıda kurum türünün rehberlik ve denetim etkinliklerinde yetersiz olunabileceğini belirtmişlerdir. Özellikle il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin denetimlerinde, yaygın eğitim kurumlarında, Mesleki Teknik Eğitim Kurumları ile Rehberlik ve Araştırma Merkezleri... gibifarklı kurumların rehberlik ve denetimlerinde yetersiz olunabileceği ifade edilmiştir. Katılımcılar, ortaöğretim kurumları ile özellikle mesleki eğitim kurumlarında görevli teknik öğretmenler ile kültür öğretmenlerinin rehberlik ve denetimleriyle görev tanımlarına çok sayıda branşındâhil edilmesiyle, **farklı branşlarda öğretmenlerin denetimlerinde** yetersiz olunabileceğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte 10 katılımcı, görev alanlarındaki kurumların ihale, taşınır mal yönetmeliği, döner sermaye, doğrudan temin ve temrinlik malzeme temini... gibi **mali konularda** yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Yedi katılımcı ise yenilenen görev alanlarına yönelik herhangi bir konuda yetersiz olmadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcı görüşleri ile il eğitim denetmen ve yardımcılarının görev alanlarına dâhil edilen kurumların rehberlik ve denetimlerinde yetersiz oldukları

konular belirlenerek, bu noktada İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu görüşme sorusu, etkili rehberlik ve denetimin yapılabilmesi açısından önemlidir. Katılımcı görüşlerinden üç görüş geçersiz kabul edilmiş, geçerli görüşlerin kategorilendirilmesi ile aşağıdaki şekil elde edilmiştir.

Şekil 3. İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden Beklentiler

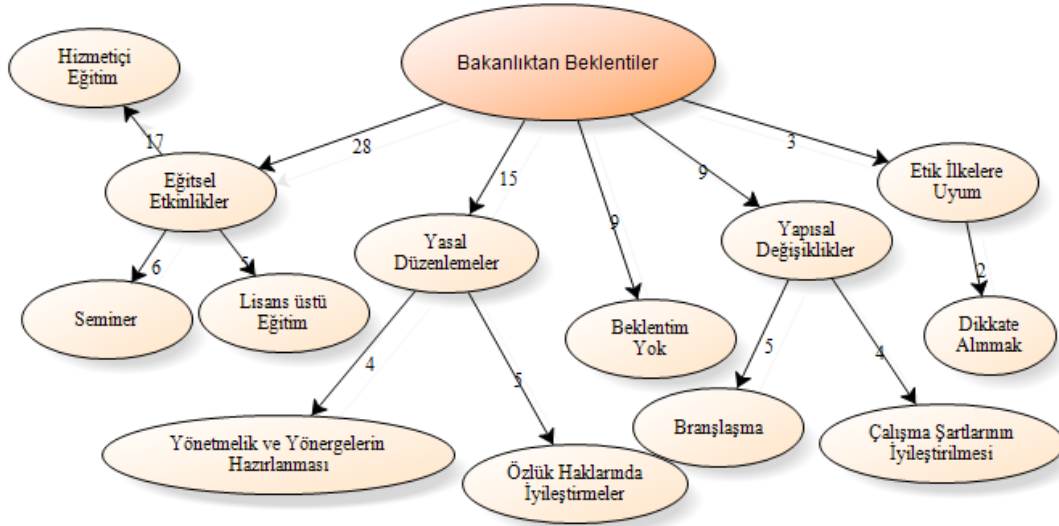
Bazı katılımcılar, bağlı oldukları İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin denetimi ile görevlendirilmiş olmalarında yaşanan çelişki ile birlikte denetimini yaptığı kurumdan bir **beklentilerinin olmaması** gerektiğini vurgulamışlardır. İl eğitim denetmen ve yardımcılarının yetersiz oldukları konuların giderilmesinde taşra teşkilatlarından çok merkez teşkilatına görev düştüğünü belirten katılımcıların, il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin beklentileri karşılayamayacağı yönündeki görüşler dikkat çekicidir. Görev ve sorumlulukların artışı ile birlikte görev tanımlarına dâhil edilen kurumların rehberlik ve denetimlerinde ihtiyaçların belirlenerek, ihtiyaçları giderecek yeterli ve nitelikte hizmet içi eğitim, seminer ve kursların düzenlenmesi yönündeki katılımcı görüşleri İl Milli Eğitim müdürlüklerinden olan beklentileri **eğitsel etkinlikler** kategorisine yerleştirilmiştir. 14 katılımcı il Milli Eğitim Müdürlüklerinin, il eğitim denetmen ve yardımcılarının görev ve sorumluluklarını yerine getirirken, görevlendirilmelerin adil yapılmasını, birimler arası belge ve bilgi sağlanmasında yaşanan aksaklıkların kurum içerisinden hızlı ve etkin bir şekilde giderilmesini, müdürlüğün denetim birimi ile eşgüdüm içerisinde çalışmasının önemini vurgulamışlardır. İl eğitim denetmen ve yardımcılarının icraya engel olarak görülmemesi şeklinde özetlenebilecek katılımcı görüşleri **yönetsel etkinlikler** kategorisine yerleştirilmiştir. Bu yönde görüş bildiren üç katılımcı e-okul ve mebbis üzerinde yapılacak yetkilendirmeler ile bazı bürokratik engellerin önüne geçilerek, iş ve işlemlerin daha hızlı yapılabileceğini belirtmiş ve bu görüşler araştırmacılar tarafından **e-düzenlemeler** alt kategorisine yerleştirilmiştir. 652 sayılı KHK ile il eğitim denetmen ve yardımcılarının artan işyüküne ve sorumluluklarına karşın, çalışma şartlarında bir iyileşme olmadığı belirtilmiştir. İl

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM
DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

Milli Eğitim Müdürlüklerinde kendilerine tahsis edilen oda ve donanımların yetersizliğinin giderilmesini il Milli Eğitim Müdürlüklerinden beklemektedirler.

Araştırmada son olarak, il eğitim denetmen ve yardımcılarının görev tanımlarına dâhil edilen kurumların denetiminde kendilerini yeterli görmedikleri hususların giderilmesi noktasında bakanlıktan beklentilerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların bu görüşme sorusuna ilişkin görüşlerinin analiz edilmesiyle katılımcıların 64 farklı önermede bulunduğu görülmüştür. Katılımcı görüşlerinin kategorilendirilmesiyle elde edilen tematik gösterimi Şekil 4'te yer almaktadır.

Şekil 4. Milli Eğitim Bakanlığında Beklentiler

Katılımcılar görev tanımları yeniden yapılan il eğitim denetmen ve yardımcılarının, görev ve sorumluluk alanına dâhil edilen kurumların rehberlik ve denetim etkinliklerinin aksamadan, etkili ve hızlı bir şekilde yapılabilmesi için **hizmet içi eğitim** ve **seminer** programlarının düzenlenmesi, üniversitelerle işbirliğine gidilerek, **lisansüstü eğitim programlarının düzenlenmesinin** gerekliliğini vurgulamışlardır. Hizmet içi eğitim ve seminer programlarında il eğitim denetmen ve yardımcılarının branşlaşmasını sağlayacak şekilde olması, eğitim ve öğretim alanında başarısı kanıtlanmış ülkelerin eğitim-öğretim ve eğitim denetimi hakkında yerinde gözlem yapılabilmesi şeklinde özetlenebilecek katılımcı görüşleri **eğitsel etkinlikler** kategorisine yerleştirilmiştir. Sürekli gelişen ve yenilenen bilgi ve yasal metinlerin uygulayıcısı konumunda olan il eğitim denetmen ve yardımcılarının bilgi ve uygulama eksikliklerinin giderilmesi önemli görülmüştür. Ders teftişinin kaldırılarak kurum teftişine geçilmesi, kariyer basamaklarının oluşturulması... gibi **yasal düzenlemelerin** yapılması gerektiğini ifade eden katılımcılar, **özlük haklarında yapılacak iyileştirmeler** ile merkez teşkilatında görevli eğitim müfettişleri ile il taşra teşkilatlarında görevli eğitim

denetmen ve yardımcılar arasındaki özlük hakları bağlamında var olan ayrımın kaldırılmasının gerekliliği vurgulanmıştır. Katılımcılar yasal düzenlemelerin yapılması ile özlük haklarında iyileştirmelerin yanında, yönetmelik ve yönergelerin yayınlanarak, ilgili kurumların rehberlik ve denetimlerinde kullanılacak çizelge ve formların hazırlamasını beklemektedirler. Bu yöndeki katılımcı görüşleri **yönetmelik ve yönergelerin hazırlanması** alt kategorisine yerleştirilmiştir. Altı katılımcı tarafından ileri sürülen dokuz farklı görüş **yapısal değişiklik** kategorisine yerleştirilmiştir. Bu yöndeki görüşler, il eğitim denetmen ve yardımcılarının **branşlaşma** yoluna gidilmesinin önemini vurgulamıştır. Bu sayede yapılan rehberlik ve denetim etkinliklerinin derinlik kazanarak etkililiğinin artacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte katılımcılar tarafından ileri sürülen dört farklı görüş ile il eğitim denetmen ve yardımcılarının ihtiyacı olan teknik donanımların tedarik edilerek **çalışma şartlarının iyileştirilmesi** gerekliliği öne sürülmüştür. Sadece mesleki yeterliklerin göz önünde bulundurularak, adam kayırmanın önüne geçilmesi gerektiğini belirten katılımcı görüşleri **etik ilkelere uyum** kategorisine, bakanlığa iletilen görüşlerin değerlendirilmesi, ihtiyaçlarının önemsenmesi şeklinde özetlenebilecek katılımcı görüşleri **dikkate alınmak** alt kategorisine yerleştirilmiştir. Dokuz katılımcı Bakanlıktan herhangi bir beklenti içerisinde olmadıklarını tek bir kelimeyle ifade etmişlerdir. **Bakanlıktan beklentilerinin olmadığını** ifade eden katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde mesleki kıdemlerinin 30 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

2011-2012 eğitim –öğretim yılı Elazığ ve Malatya illerinde görevli 51 il eğitim denetmen ve yardımcılarının katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada, 14.09.2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 652 sayılı KHK ile Bakanlık Teşkilat Yasası’nda yapılan değişikliklerden il eğitim denetmen ve yardımcılara olan yansımaları belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma ile elde edilen bulgular, il eğitim denetmen ve yardımcılarının görev tanımlarına dâhil edilen kurumların rehberlik ve denetimlerinde tam anlamıyla mesleki yetkinliklerinin olmadığını göstermektedir. Özellikle ortaöğretim kurumları ile mesleki eğitim kurumlarının işgören ve kurum denetimleri başta olmak üzere, kurum çeşitliliğinin fazla olması ve buna bağlı olarak çok fazla sayıda branş öğretmeninin rehberlik ve denetimi ile mali konularda il eğitim denetmen ve yardımcılarının yetersiz olduğu görülmektedir.

İl eğitim denetmen ve yardımcılarının yetersiz olduğu hususlarda İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden ve Bakanlıktan beklentileri ayrı ayrı tespit edilmiştir. İl eğitim denetmen ve yardımcılarını il Milli Eğitim Müdürlüklerinden hizmet içi eğitim, seminer ve kurs gibi eğitsel etkinlikler, yönetsel etkinlikler ile çalışma saatlerinde iyileştirmeler beklenirken, Bakanlıktan eğitsel etkinlikler, yasal düzenlemeler, yapısal değişiklikler ile etik ilkelere uyum gösterilmesi beklenmektedir.

MEB TEŞKİLAT YASASI'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERİN İL EĞİTİM DENETMEN VE YARDIMCILARINA OLAN YANSIMALARI

MEB Teşkilat Yasası'nda il eğitim denetmen ve yardımcılarının görev tanımları ile ilgili değişikliklerin yapılmış olmasına karşın, bu değişiklikler ile ilgili yasal düzenlemelerin (yönetmelik, yönerge) yapılmamış olması, il eğitim denetmen ve yardımcılara yönelik eğitim programlarının yapılmamış olması düşündürücüdür. Bu veri, eğitim sistemimizin temel yapı taşlarından olan eğitim denetiminin etkililiğini artırmak açısından önemlidir. Bakanlığın, Teşkilat Yasası ile görev tanımları yeniden yapılan il eğitim denetmen ve yardımcılarının sorumluluk alanlarına ilişkin yasal düzenlemeleri bir an evvel yapması ve bu değişime uyum sürecinin hizmet içi eğitim programlarıyla desteklenmesi önemlidir.

Kaynaklar

Burgaz, B., “İlköğretim Kurumlarının Denetiminde Yeterince YerineGetirilmediği Görülen Bazı Denetim Roller ve Nedenleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11: 1995, s.127-134.

Kartal, S. E.,Karaköse, T., Özdemir, T. Y., Yirci, R., “Öğretmen Görüşlerine Göre Eğitim Müfettişlerinin Sahip Olması Gereken Mesleki Etik İlkeler”, 3. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Tamsen, 22-24 Haziran 2011.

Miles, M.B. &Huberman, A.M. *Qualitative Data Analysis*, London: Sage Publication, 1994.

Özan Boydak, M., Özdemir, T. Y., “Müfettiş ve Öğretmen Görüşleriyle Neden Denetim”. 3. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Tamsen, 22-24 Haziran 2011.

Özdemir, T. Y.,Özan Boydak, M., Akgün. M., “Denetlenenlerin Rehberlik/Teftiş Sürecinde Memnun Oldukları/Olmadıkları Hususlar”, 3. Uluslararası Katılımlı Eğitim Denetimi Kongresi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Tamsen, 22-24 Haziran 2011.

Saban, A.,“Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2,2004, 135-155.

Söbü A., *İlköğretim Müfettişlerinin Sorunları (IV. Hizmet Bölgesi Örneği)*,Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2005.

Taymaz, H.,*Eğitim Sisteminde Teftiş*,Takav Yayınları, Ankara, 2004.